

прихованого управління. В даному випадку воно набуває характеру мікрополітики – реалізації за допомогою набутої організаційної влади насамперед особистих інтересів. Мікрополітика існує як у комерційних, так і в некомерційних (державних та громадських) організаціях і може бути охарактеризована в такий спосіб:

1. Це не будь-які дії заради отримання особистої вигоди, а стійка діяльність, яка переслідує перспективні цілі для забезпечення або захисту своїх особливих особистих інтересів.

2. Це діяльність з реалізації особистих та групових інтересів, не сумісних з проголошеними в організації офіційними цілями та цінностями, нормами поведінки та вимогами до працівників.

3. Головні цілі мікрополітики – набути, використовувати та утримати владу в організації, а також обійняти посади, впливові формальні та неформальні позиції, пов'язані з розподілом ресурсів та задоволенням індивідуальних потреб та амбіцій.

Гібридизація держави впливає на всі державні інститути. Якщо є постдемократична гібридна держава, то не буде перебільшенням припускати існування постдемократичної та гібридної інмутації поліції. Її конфліктогенні ознаки:

Інмутація соціального призначення – зі слуги суспільства на слугу влади.

Посилення рентопошукової поведінки,

Комерціалізація поліцейського функціоналу.

Перетворення з суб'єкта правоохоронної діяльності на суб'єкт силового підприємництва та силового бізнесу.

Презумпція поліцейської правоти (при виникненні конфлікту між громадянином та представником поліції на практиці превалюючою виявляється точка зору останнього);

Нерівність перед законом (поліція, по відношенню до громадянина, має набагато більше прав ніж обов'язків; будь-які дії та вимоги поліцейського вважаються законними, за винятком тих, чия незаконність очевидна та привернула увагу громадськості чим викликала інтенсивне її обурення громадськості яке може призвести до небажаних для правлячих кіл політичних наслідків).

Люди рідко бувають кращими або гіршими ніж часи, в яких вони живуть, проте всім правоохоронцям буде зовсім не зайвим пам'ятати, що не в силах Національної поліції України стати всенародною улюбленою, але в її силах не стати всенародно зневажаємою.

Шаповаленко Євген Володимирович,
доцент кафедри оперативно-розшукової
діяльності Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук;
Шахрай Дмитро Володимирович,

АСПЕКТИ ФІКСУВАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЦИФРОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ З ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ (ПРОТОКОЛ БЕРКЛІ)

Цифрові технології, ставши невід’ємним атрибутом сучасного суспільного життя, істотно змінили життєвий уклад людини у всьому світі. Саме в епоху цифрових технологій та постійного розвитку засобів комунікації трансформуються й особливого значення набувають методи та способи доказування обставин у ході провадження та судового процесу. Зокрема, значного поширення набирає доказування з використанням електронних доказів. Водночас розвиток процесуального законодавства в частині регулювання електронних доказів недостатньо стрімкий і не відповідає вимогам сучасного суспільства.

Важливе місце серед тенденцій останнього часу займає використання доказів із відкритих джерел у розслідуванні міжнародних злочинів, що використовується для забезпечення судочинства із застосуванням Протоколу Берклі.

Необхідно зазначити, що Протокол Берклі – це практичний посібник з ефективного використання цифрової інформації з відкритим вихідним кодом при розслідуванні порушень міжнародного кримінального права, права людини та гуманітарного права, розроблений школою права Університету Каліфорнії в Берклі разом з представниками ООН. Над цим практичним посібником працювало понад 150 експертів протягом трьох років. Протокол Берклі містить керівні положення про міжнародні стандарти для проведення онлайн-розслідування передбачуваних порушень, керівництво про методи та процедури для збирання, аналізу та зберігання цифрової інформації з дотриманням професійних, правових та етичних принципів [1].

У ньому також викладено заходи, які слідчі можуть вжити в мережі Інтернет, щоб забезпечити фізичний та психосоціальний захист самих себе та інших людей, включаючи свідків, постраждалих та фахівців з надання першої допомоги, включаючи громадян, активістів та журналістів, які ризикують своїм благополуччям задля того, щоб задокументувати порушення прав людини та серйозні порушення міжнародного права. Використання зібраних доказів із зазначених вище джерел, означає забезпечення справедливого судочинства. Цей протокол може бути корисним та практичним у роботі адвокатів, журналістів та правоохоронних органів [1].

Варто зазначити, що автори протоколу врахували сучасні тенденції та не посилаються на конкретні інструменти, оскільки технології розвиваються стрімкіше ніж наукові методи, які їх

підкріплюють. Даний посібник затверджує мінімальні стандарти необхідні для знаходження, збирання, зберігання, перевірки та аналізу контенту із соціальних мереж та відкритих джерел. Такими джерелами можуть бути, контент створений користувачами у соціальних мережах, таких як YouTube, Facebook, Instagram та інших. Іншими джерелами можуть бути дані супутникових знімків, які зможуть бути використанні в рамках різних справ у Міжнародному кримінальному суді.

З точки зору роботи правоохоронних органів, такі джерела можуть слугувати додатковою доказовою базою та надаватимуть слідчим ширше уявлення про осіб або події. З іншого боку, таким особам варто досить уважно перевіряти інформацію з відкритих джерел, оскільки вона може бути неправдивою, неточною або хибною, тому важливо їх так само ретельно перевіряти, як і інші докази [2].

Електронна інформація з відкритих джерел визначена Протоколом Берклі щодо розслідувань за допомогою відкритих джерел як «інформація в Інтернеті, яку будь-який представник громадськості може отримати за запитом, в результаті придбання чи спостереження».

Якщо говорити про інформацію з відкритих джерел відповідно до Протоколу Берклі, то вона, як правило, належить, до однієї із двох категорій. Перша – це контент, створений користувачами. Це коли люди в ситуації збройного конфлікту беруть свій мобільний телефон і записують відео та постять його. Другий важливий різновид – це супутникові знімки, які використовувалися в нещодавніх справах. У рамках Міжнародного кримінального суду були представлені обидва види доказів у цілій низці справ. І значення подібної інформації в майбутніх розслідуваннях тільки зростатиме разом із розвитком технологій, поширенням мобільних телефонів та доступності інтернету ширшому колу людей.

Саме під час судового розгляду справ, які містять інформацію з Інтернету або оформлену на електронних носіях, що підлягає доказуванню, ставиться питання щодо її належного засвідчення та використання у судових справах.

Отже, вищезазначене дослідження аспектів фіксування та збереження цифрової інформації як доказу, дає можливість виокремити характерні властивості цифрових джерел доказової інформації, які обґрунтовують їх особливий процесуальний статус: а) неречовий характер, який пов'язаний з відсутністю зв'язку з матеріальним носієм; б) неможливість безпосереднього сприйняття та подальшого дослідження цифрової інформації, тобто, вона повинна бути інтерпретована та перекодована за допомогою спеціальних технічних засобів і програмного забезпечення; в) існування можливості дистанційного внесення змін до неї та її знищення;

г) специфічний порядок збирання, перевірки й оцінки цифрових джерел доказової інформації.

Список використаних джерел

1. Протокол Берклі про дослідження цифрових відкритих джерел. URL:<https://humanrights.berkeley.edu/programs-projects/tech-human-rights-program/berkeley-protocol-digital-open-source-investigations>

2. Лист-орієнтування «Про організацію проведення слідчих дій зі збору та збереження цифрової інформації з відкритих джерел». Офіс Генерального прокурора від 28.08.2021 № 18/1-386 вих.515окв-21.